

Kiss Zoltán**A BAJAI RÖPLABDÁZÁS ARANYKORA
AZ IDŐSZAK MEGHATÁROZÓ EGYÉNISÉGEI
I.**

A röplabdaspport alapjait 1895-ben az amerikai William G. Morgan alkotta meg a Massachusetts állambeli Holyoke városában található YMCA egyetemen.¹ Az intézmény testnevelési igazgatójaként lehetőséget kapott egy széles körű sportprogram megszervezésére és irányítására. A tanórákat egy szórakoztató és izgalmas játékkal kívánta változatosabbá tenni, ezért saját tapasztalatait felhasználva, kidolgozott egy olyan labdás játékot, amit a téli holtidényre is gondolva elsősorban szabadidősportnak szánt. A játék két térfélen, fejmagasságban kifeszített teniszháló felett zajlott.² Az új játékot „Mintonette”-nek nevezte el, majd a következő évben a játék springfieldi bemutatóján Dr. Alfred Halstead, a Springfield College professzora javasolta a „Volley Ball” kétszavas változatú elnevezést, amely szó szerinti fordításban repülő labdát jelent.³

Kezdetben a játék lényegét az jelentette, hogy nem eshetett le a labda, de a játék technikája, szabályai még oly mértékben voltak kiforratlanok, hogy a mérkőzések ezáltal túl egyhangúak voltak, aminek köszönhetően átfogó szabályozásba kezdtek. A játékosok létszámát és a terem méret egységesítése volt az első lépés, majd egy idő után előírták a labdameneten belüli három pillanatnyi érintést térfelengként. Rövidesen bevezették a forgásszabályt és hétről hatra csökkentették a pályán lévő játékosok csapatonkénti létszámát.⁴

Az USA határain túl elsőként Kanadában ismerték meg a játékot 1900-ban, majd az ázsiai kontinensen is megjelent: 1908-ban Japánban, 1910-ben Fülöp-szigeteken, aztán Kínában és Burmában. Ezt követően aztán Mexikóba, Dél-Amerikába, Európába és Afrika egyes országaiba is eljutott a labdajáték. Az I. világháború ideje alatt a külföldön állomásozó amerikai katonáknak tömegével küldték a hálókat és a labdákat, amely nagyban hozzájárult a játék európai elterjedéséhez. Az 1930-as évek végére szinte már alig maradt olyan európai ország, ahol ne ismerték volna a játékot. A II. világháborút követően újra intenzív munkába fogtak nemzetközi szinten a sportág szerelmesei, aminek köszönhetően az 1950-es években már világversenyeket is rendeztek.⁵ Ebben az időszakban a röplabdázás nagyon erőteljes fejlődésen ment keresztül, az olimpiai debütálást azonban Japán segítette elő, hiszen komoly lobbitevékenységet folytattak annak érdekében, hogy az 1964-es tokiói olimpiai játékokon a „bemutató sportág” periódust kihagyva a

¹ JUNI György: *Röplabda Almanach 1946-1986*, Sportpropaganda, Bp., 1986.

² CH. GÁLL András–GALLAI László–GY. SZABÓ Csilla–JUNI György–LUKÁTS György–NÁDAS Pál–SZABÓ Gábor–VAD Dezső–ZSOLT Róbert: *A magyar röplabdázás 50 éve*, Aréna 2000, 1996.

³ <https://www.volleyhall.org/history-of-volleyball.html> [2022. 10. 18.]

⁴ CH. GÁLL et al: i. m.

⁵ Ua. 222–223.

röplabdások azonnal éremért küzdhessenek.⁶ A sportág nemzetközi fejlődése ezzel további muníciót kapott, amit a strandröplabdázás 1996-os olimpiai megjelenése is ékesen bizonyít.

A sportág kirobbanó nemzetközi népszerűségét kiválóan érzékelteti, hogy a 2012-es londoni Nyári Olimpiai Játékokon a legnézettebb labdajáték a röplabdázás volt, de a strandröplabdázás is felfért ebben a vonatkozásban a képzeletbeli dobogó harmadik fokára. Utóbbi tény jól szemlélteti, hogy 14 perc alatt közel 1 millió jegyet értékesítettek a sportág mérkőzéseire.⁷

A röplabdasport magyarországi megjelenése és fejlődése

A sportág hazai megjelenése az 1930-as évekre tehető, amikor a Testnevelési Főiskolán némi tájékoztatást tartottak a röplabdáról, illetve halvány ismeretek arra engednek következtetni, hogy ebben az időszakban, valamint a negyvenes években egyes egyetemeken, gimnáziumokban, cserkész táborokban, munkásüdülőkben és strandokon már röplabdáztak, igaz még nem a sportág mai formájában. A sportág országos elterjedése közvetlenül a háború után kezdődött, amelyben elévülhetetlen szerepet játszottak többek között: Bieliczki István lengyel származású testnevelő és honfitársai; Spányik József és dr. Prohászka László Felvidékről származó magyar szakemberek; az amerikai fogságból hazatért Patay D. Zsigmond testnevelő tanár; valamint számos külföldről hazánkba került szakember, akik eleinte iskolákban, majd szakosztályokban segítettek vidéken a sportág meghonosodását. Egyes helyeken a szovjet katonák is hozzájárulhattak a labdajáték elterjedéséhez.⁸

Egyre több helyen ismerkedtek meg a labdajátékkal, ami lehetővé tette, hogy villámgyors tempóban alakuljanak csapatok. Egy évvel a háborút követően már szervezett formában röplabdáztak, aminek köszönhetően az 1946-os esztendő végére a sportegyesületek számát tekintve az ötödik legnépszerűbb sportág lett az országban. 1948-ban a különböző korosztályokban már 4500 csapat indult, amely megeremtette a sportág biztos alapjait, és a közel húsz éven át tartó növekedést a népszerűség vonatkozásában. Az 1960-as évek első felében a Magyar Röplabda Szövetség nyilvántartása szerint majdnem 30000 igazolt játékos volt. Az ezt követő időszakban azonban drámai fordulat történt, ugyanis a sportág iránti érdeklődés drasztikusan visszaesett: a hetvenes évek közepén 8000, 1985-ben 11000 igazolt játékost tartottak nyilván.⁹

Az igazolt játékosok hazai létszámában további folyamatos csökkenés volt tapasztalható, jelenleg már csak pár ezren űzhetik hivatalosan a sportágot. Ennek ellenére a röplabdázás a szabadidősportok között mégis népszerűnek mondható,

⁶ GALLOVITS László–HONFI László–SZÉLES-KOVÁCS Gyula: *Sport A-tól Z-ig*, Dialóg Campus Kiadó, 2011.

⁷ GYÖNGYÖSI Zoltán: *A röplabdázás oktatásának módszertana*, In: Dr. Németh Zsolt (szerk.): *A sportjátékok oktatásának módszertani javaslatai*, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Sporttudományi és Testnevelési Intézet, Pécs, 2015. <http://tamop-sport.ttk.pte.hu/tananyag-fejlesztés/sportjatekok-oktatasa/roplabda> [2022. 10. 16.]

⁸ CH. GÁLL et al: i. m.

⁹ JUNI: i. m.

azonban a versenyszerűen űzött sportjátékok esetében egyáltalán nem tekinthető közkedveltnek. Mindez azért is felettebb érdekes, mert a világon a legnépszerűbb, legerjedtebb sportágak között tartják számon.

Utóbbi gondolatot erősíti, hogy a Nemzetközi Röplabda Szövetség (FIVB) 2019-ben 222 tagországot számlált,¹⁰ amellyel az egyik legnagyobb létszámú sportszervezetnek bizonyul nemzetközi viszonylatban.

A bajai röplabdázás „röpke” története

Bács-Kiskun megyében elsőként Baján indult útjára a röplabdasport, ahol 1946-ban üzemek és iskolák részvételével városi bajnokságot szerveztek. Az első bajnoki címet az a III. Béla Gimnázium szerezte meg, amely aztán hosszú éveken keresztül az egyik meghatározója volt a hazai utánpótlásnak, komoly hírnevet is szerezve magának.¹¹

A negyvenes évek végére tehető, hogy a III. Béla Gimnázium iskolai sportkörében megalakult a röplabda szakosztály, melynek első évtizedét országos szintű sikerek még nem jellemezték. Ugyanakkor már ebben az időszakban feltűnt két olyan név, amely nagyban befolyásolta a honi röplabdázást. Gálos László a korszak meghatározó válogatott játékosa lett, Rácz Sándor pedig edzőként alkotott maradandót.¹² A megye első országos sikere is Baja város nevéhez, illetve a már említett - a Testnevelési Főiskolán végzett, majd a III. Béla Gimnáziumba kerülő - Rácz Sándor testnevelő tanárhoz kötődik.¹³

Rácz tanár úr 1957 és 1965 között elévülhetetlen érdemeket szerzett az iskolai sportélet, azon belül pedig a röplabdázás felvirágoztatásában, sikereiben. A gimnáziumban és a városban olyan „röplabda-élet” volt, a munkáját olyan sikerek övezték, amire országosan is felfigyeltek.

Az alábbiakban csak néhány a jelentősebb eredmények közül:

- 1960: III. Béla Gimnázium – Szovjet hadosztály-válogatott 3:2
- 1961: III. Béla Gimnázium – Budapest ifjúsági válogatott 3:1
- 1961: III. Béla Gimnázium – NDK ifjúsági válogatott 3:2
- Többszörös Felszabadulási Kupagyőztes az ország legjobb ifjúsági csapatait megelőzve
- 1960/61: III. Béla Gimnázium országos középiskolás bajnok
- 1962/63: III. Béla Gimnázium országos középiskolás bajnok
- 1963/64: III. Béla Gimnázium országos középiskolás bajnok

Érdekes adalék, hogy a gimnázium csapata 1959-től 1966-ig a középiskolás bajnokságokon egyszer sem szenvedett vereséget. Habár a fenti felsorolás alapján az iskola csapata háromszor lett bajnok, de csak azért, mert 1959-ben egy óvás

¹⁰ <https://www.fivb.com/en/thefivb/structure> [2022. 10. 16.]

¹¹ CH. GÁLL et al: i. m.

¹² SCHMIDT Lajos: *Testnevelés és sport*, In: BÁLINT László (szerk.): *A bajai III. Béla Gimnázium jubileumi évkönyve 1757-1982*, III. Béla Gimnázium Igazgatósága, Baja, 1982. 205–216.

¹³ CH. GÁLL et al: i. m.

miatt elvették tőlük az 1. helyezést, 1962-ben és 1966-ban pedig nem rendeztek országos bajnokságot.¹⁴

Az országos középiskolai bajnokságot nyert csapatok névsora:

–1960/61: Bakonyi Levente, Bogdán Miklós, Fazekas László, Horváth Géza, Hamar Péter, Lantos Csaba, Páncsity István, Pirisa János, Prikidánovics L., Regényi Jakab, Szobonya Csaba, Tüske Ferenc, Völgyi Ottó, Vörös Imre.

–1962/63: Bogdán Miklós, Fazekas László, Gergely Gyula, Halmos István, Kasziba István, Kovács József, Lublovári György, Nemes János, Ozvald József, Pataki Imre, Pazár László, Pirisa János, Rizsányi László, Szalay András, Tüske Gyula.

–1963/64: Éber Előd, Gergely Gyula, Gyórfi Ferenc, Nemes János, Ozvald József, Pataki Imre, Rizsányi László, Szalay András, Tüske Gyula, Petrekanits Máté, Piukovics, Takács Benjamin.^{15, 16}

Jól érzékelteti az 1961-es középiskolai bajnokcsapat kiválóságát, hogy a Magyar Röplabda Szövetség arról értesítette a bajai III. Béla Gimnázium igazgatóját, hogy Lantos Csabát és Tüske Ferencet a röplabda válogatott keretébe jelölték, míg Völgyi Ottót és Horváth Gézát az utánpótlás keret tagjai közé válogatták be. Rácz Sándor testnevelő tanárukat pedig a magyar válogatott keret segédedzőjének jelölték.¹⁷

A Rácz tanítványok közül egyébként összesen nyolcan lettek magyar válogatottak, az első osztályig pedig jóval többen is eljutottak.¹⁸ *(Az első válogatott játékos egyébként Gálos László egy korábbi bélás növendék volt. Garamvölgyi Mátyás pedig a TF-re kerülve kezdett röplabdás karriert építeni, amely válogatott kerettagságot érdemelt, pályára viszont sajnos nem lépett a nemzeti csapat színeiben. Garamvölgyi „bélás” diákként még a tornászcsapattal nyert országos középiskolai bajnokságot.)*¹⁹

1965-ben Rácz Sándor testnevelő, a röplabdacsapat edzője azonban külföldre távozott, így a röplabdások edző nélkül maradtak. Ebben az évben végzett a Testnevelési Főiskolán az egykori bélás diák, Schmidt Lajos, akit TF-es tanára, Porubszky László - az akkori férfi válogatott szövetségi kapitánya - rábeszélte, hogy vállalja el a Bajai Honvéd röplabdacsapat edzői feladatait. Az 1960-as évek közepén még tavaszi-őszi rendszerben zajlott a bajnokság, így amikor Schmidt az őszi idény előtt átvette a csapatot, mindössze egy idegenbeli veresége volt az akkor még NB II-es együttesnek. A szezon hátralévő részében a csapat az összes mérkőzését megnyerve sikeresen feljutott az NB I-be. A következő idényben, 1966-ban az NB I-es bajnokság 7. helyét szerezte meg az együttes, amellyel a legjobb vidékiként sikerült zárniuk. A csapatban a tavaszi, illetve az őszi idényben mindössze

¹⁴ SCHMIDT: i. m.

¹⁵ Ua. 212–213.

¹⁶ A III. Béla Gimnázium falait díszítő tablók adatai

¹⁷ F. J.: *Nincsenek létesítményeink, de vannak eredményeink*, Petőfi Népe, 1961. február 1. 16. évf. 27. szám

¹⁸ MAYER: i. m.

¹⁹ A szerző megjegyzése

egy-egy fővárosi játszott, a többiek kivétel nélkül helyiek voltak a III. Béla Gimnázium diákjaival a soraikban, úgymint Kasziba István, Bogár Géza, Páncsity István, Petrekanits Máté, Takács Benjámin, akik a pályafutásuk alatt mindannyian a felnőtt válogatottban is bemutatkozhattak. Az utóbbi kettő játékos még csak harmadikos gimnazista volt a Bélában, amikor Schmidt átvette az irányítást. A következő idény már gyengébb szereplést hozott, aminek egyik oka az volt, hogy katonacsapat lévén ketten is leszereltek, a fővárosi csapatok pedig elvitték őket. A harmadik NB-I-es bajnoki évad végén, 1968-ban végül kiesett a csapat az NB II-be.²⁰

A Bajai Honvéd férfiégysége a gimnázium csapatára épült. Rácz Sándor korábbi testnevelő és edző viszont külföldre távozott, aminek a következménye az utánpótlás megszűnését eredményezte. Mindennek a fejleménye az lett, hogy a Bajai Honvéd újra a Nemzeti Bajnokság II. osztályába került, majd az 1970-es évek első felében végleg megszűnt.²¹

Azok a bajai röplabdások, akik nem fértek be a Honvédba, az NB II-es gyári csapatban játszottak. Ez az együttes Bajai Fehérneműgyár SK néven még egyszer feljutott az NB I-be, de ez csak egy átmeneti állapot volt már, rövid időn belül teljesen elsorvadt Baján a sportág.²²

Rácz Sándor emigrálása egyébként az iskolai sportélet átszervezését is eredményezte, a III. Béla Gimnáziumban egyre inkább a kosárlabda került előtérbe. Távozása a bajai röplabdaélet megszűnéséhez vezetett, és egészen a 2000-es évekig kellett várni, amikor újra iskolai csapatokat szerveztek a városban.²³

Baján jelenleg a Szent László-Sugovica SE keretén belül foglalkoznak testnevelők szervezett formában iskolai röplabdacsapatokkal. Az utánpótlás egykori fellegvárának számító városban fél évszázad elteltével sincs a Bajai Honvéd és a Bajai Fehérneműgyár SK megszűnése óta egyesületi keretek között működő felnőtt csapat. Napjainkban már a város sportszerető polgárai közül is csak kevesen emlékezhetnek a bajai röplabdázás egykori sikereire, arra, hogy az 1950-es, valamint az 1960-as években milyen meghatározó szerepet játszott a sportág országos vérkeringésében Baja városa.

A bajai röplabdázás aranykorszakának meghatározó játékosai

Jelen tanulmányban három játékos (Gálos László, Dr. Tüske Ferenc, Dr. Lantos Csaba) pályafutásának jelentősebb eredményei kerülnek röviden bemutatásra. Közös jellemzőjük, hogy mindhármuk Baján ismerkedett meg a sportággal és a magyar röplabdásport történetének egyetlen olimpiáján szerepeltek.

A tanulmány tervezett folytatásában pedig azon további játékosok pályafutásának sportággal kapcsolatos összefoglaló életútja is helyet kap majd, akik szintén Baján nevelkedve kerültek a magyar válogatott keretébe, vagy egyes esetekben akár edzőként is irányíthatták valamely szakág nemzeti válogatottját.

²⁰ ZALAVÁRI László: „Ha valaki mindent szeret, semmiben sem ér el komolyabb eredményt...” *Schmidt Lajossal tornászmuítról, tanári és edzői pályafutásról*, Bajai Honpolgár, 2018. január-február, XXIX. évfolyam, 1–2. (326–327.) szám, 9–10.

²¹ CH. GÁLL et al: i. m.

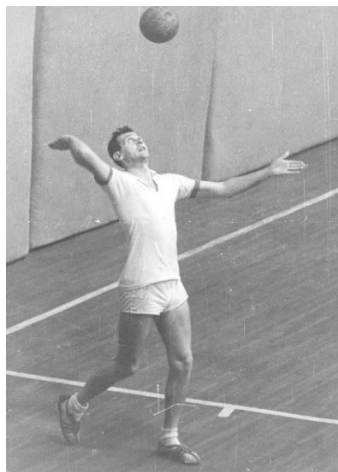
²² ZALAVÁRI: i. m.

²³ MAYER: i. m.

Gálos László (1933–2020)^{24, 25, 26, 27, 28}

1933 április 3-án, Bátaszéken született. Mai szemmel nézve viszonylag későn, 17 évesen kezdett el röplabdázni a bajai III. Béla Gimnáziumban dr. Horváth István testnevelő tanár edzői irányítása mellett. Első sikerét 1952-ben egy Szegeden megrendezett torna második helyezése jelentette a Bajai Honvéd színeiben. Az érettségi után a Testnevelési Főiskola igazolt játékosa lett (TFSE), majd a diplomaszerezést követően az Újpesti Dózsa csapatát erősítette 1957-től 1964-ig, ahol hatszoros magyar bajnok (1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963), valamint kétszeres Magyar Népköztársasági Kupa-győztes (1962, 1964) lett. Csapatával nemzetközi porondon is jeleskedett: 1962-ben a Bajnokcsapatok Európa Kupájában bronzérmet szereztek.

A magyar nemzeti válogatottban összesen 132 alkalommal lépett pályára 1956 és 1964 között, ezalatt egy olimpián (Tokió, 1964), három világbajnokságon (1958: 8. helyezés, 1960: 6. helyezés, 1962: 7. helyezés), illetve két Európa-bajnokságon (1958: 5. helyezés, 1963: 2. helyezés) szerepelt. A magyar férfi röplabdasporthoz a legnagyobb sikereit ebben az időszakban érte el, hiszen az 1964-es Nyári Olimpiai Játékokon 6. helyezést, az 1960-as VB-n szintén 6. helyezést, az 1958-as EB-n 5. helyezést, míg az 1963-as EB-n 2. helyezést ért el Gálos Lászlóval (1. kép) a soraiban, aki hosszú éveken át a nemzeti válogatott csapatkapitánya is volt. Az időszak egyik legtechnikásabb és taktikailag is a legfelkészültebb játékosaként tekintettek rá, aki olyan emberi tulajdonságokkal is rendelkezett, amelyek a válogatott élére repítették.

Gálos László szerválás közben (1. kép)²⁹

²⁴ MAYER János–GERGELY Gyula: *Gálos László (1933-2020) emlékére*, Bajai Honpolgár, 2020. október, XXXI. évfolyam 10. (359.) szám, 13–14.

²⁵ JUNI: i. m.

²⁶ CH. GÁLL et al: i. m.

²⁷ https://hunvolley.hu/?page_id=8371 [2022. 11. 06.]

²⁸ <https://roplabda.ute.hu/hirek/ELHUNYT-GALOS-LASZLO--4948> [2022. 11. 06.]

²⁹ A kép forrása: <https://roplabda.ute.hu/hirek/ELHUNYT-GALOS-LASZLO--4948> [2022. 11. 05.]

Az olimpiát követően befejezte az aktív sportpályafutását, és az Újpest női együttesének edzője lett, amely csapattal 1965-ben veretlenül nyerte meg a bajnokságot. 1965-1985 között az Újpesti Dózsa szakmai elnökhelyetteseként tevékenykedett. Munkássága alatt nyolc sportoló szerzett olimpiai aranyérmet, valamint a hazai és a nemzetközi egyesületi rangsorokban, felnőt és utánpótlás korosztályban is a legjobbak között szerepeltek. Gálos Lászlót a magyar röplabda-sport kiemelkedő egyéniségei között tartják számon.

Dr. Tüske Ferenc (1942–)^{30, 31, 32, 33}

1942 december 21-én, Hercegszántón született. A bajai III. Béla Gimnázium játékosaként került be a röplabdázás országos vérkeringésébe. Kizárólag feladói szerepkörben játszott, aki a mezőnymunkájával is maradandót tudott alkotni, nagyon „hajtós” játékosnak tartották. A fővárosi csapatok közül az Állatorvos SE, az Újpesti Dózsa SC és a Budapesti Honvéd SE csapatait is erősítette. Az Újpesttel 1962-ben (4. kép) és 1963-ban magyar bajnokságot, valamint 1962-ben a Bajnokcsapatok Európa Kupájában bronzérmet nyert. Teljesítményével kiérdemelte, hogy az újpesti klub röplabda szakosztálya a legnevesebb játékosai között tartja számon. A Honvédba való átigazolást követően, új együttesével 1967-ben szintén magyar bajnoki címet szerzett.

Az Újpesti Dózsa SC. 1962. évi bajnokcsapata négy Baján nevelkedett játékosal a sorai-ban, a felső sor közepén: Tüske Ferenc (4. kép)³⁴

³⁰ JUNI: i. m.

³¹ CH. GÁLL et al: i. m.

³² <http://olimpia.hu/champdata/details/id/26436/> [2022. 10. 15.]

³³ https://hunvolley.hu/?page_id=8371 [2022. 11. 06.]

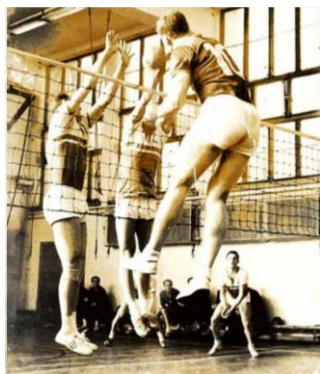
³⁴ A kép forrása: CH. GÁLL et al: i. m. 79.

1962–1967 között 78 alkalommal szerepelt a nemzeti válogatottban. Tagja volt az 1963-as Eb 2. helyezett és az 1964-es olimpiai röplabda válogatottnak, amely a 6. helyen végzett. 1965-ben a IV. Nyári Universiadén a röplabdacsapat tagjaként 2. helyezést szerzett. 1966-ban a tokiói Világbajnokságon 10., az 1967-es isztambuli Európa-bajnokságon 6. helyezést elért csapat tagja volt. Jelenleg Nagybaracska településen állatorvosként praktizál.

Dr. Lantos Csaba (1943–)^{35, 36, 37, 38, 39}

1943 május 2-án, Baján született. A helyi III. Béla Gimnáziumban átlagon felüli ruganyosságával tűnt ki a többiek közül, amelyből adódóan leginkább a hálónál jeleskedett, mind a támadásokat, mind pedig a sáncolásokat illetően. Az érettségét követően az Állatorvostudományi Egyetemet és a Testnevelési Főiskolát is elvégezte. Tanulmányai alatt évekig az Újpesti Dózsa SC és a Vasas SC (2. kép) meghatározó játékosa volt. Az egykori III. bélásokkal – Gálossal és Tüskével – Lantos is nyert 1962-ben és 1963-ban magyar bajnokságot az Újpesttel, valamint 1962-ben a Bajnoksapatok Európa Kupájában szintén együtt harcolták ki a bronzérmeket.

1962 és 1973 között 128 alkalommal szerepelt a nemzeti válogatottban. Lantos Csaba volt az egyik a bajai „hármás” közül, aki az 1963-as Eb 2. helyezett és az 1964-es olimpián 6. helyen végzett röplabda válogatottnak is tagja volt. 1965-ben a IV. Nyári Universiadén a röplabdacsapat tagjaként 2. helyezést ért el. Az 1966-os tokiói Világbajnokságon 10., az 1967-es isztambuli Európa-bajnokságon 6. és az 1971-es olaszországi Európa-bajnokságon 5. helyezést elért csapatokban is szerepelt. Edzőként is hosszú éveken keresztül szolgálta a magyar röplabdasporthoz, fővárosi és vidéki csapatokat egyaránt irányított pályája során.

Dr. Lantos Csaba (10 mezben, háttal) a Vasas SC játékosaként támadja a Bp. Honvéd ténfelét (2. kép)⁴⁰

³⁵ JUNI: i. m.

³⁶ CH. GÁLL et al: i. m.

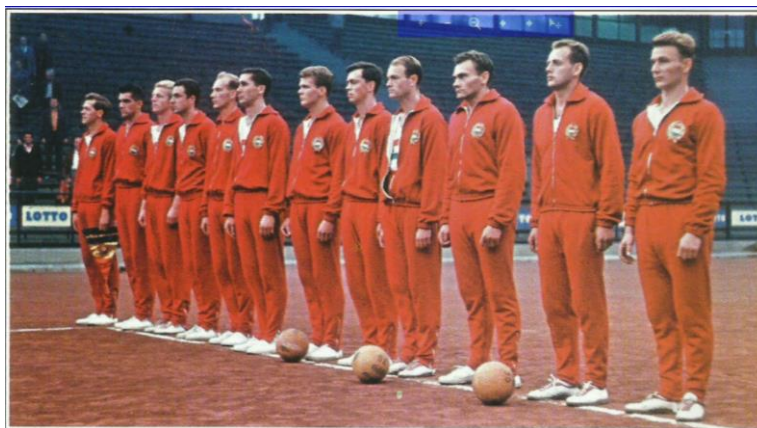
³⁷ <http://olimpia.hu/champdata/details/id/23832/> [2022. 10. 16.]

³⁸ https://hunvolley.hu/?page_id=8371 [2022. 11. 06.]

³⁹ <https://hunvolley.hu/?p=34925> [2022. 11. 05.]

⁴⁰ Forrás: Volt egyszer egy csapat – Vasas férfi, 4. rész, <https://hunvolley.hu/?p=24087> [2022. 11. 05.]

2022-ben a Magyar Röplabda Szövetség Elnöki különdíjban részesítette az 1964-es tokiói olimpián elért VI. helyezéért, eredményes sportolói és edzői tevékenységéért.

A három Bajáról indult játékos az 1963-as Eb-ezüstérmes válogatottban, balról jobbra haladva az 1. Gálos László, a 7. Lantos Csaba, a 8. Tüske Ferenc (3. kép)⁴¹

A három Bajáról indult játékos az 1964-es tokiói Nyári Olimpián 6. helyezést elért magyar röplabda válogatottban (1. sor 4. kép: Gálos László; 2. sor 2. kép: Lantos Csaba; 3. sor 2. kép: Tüske Ferenc)⁴²

⁴¹ A kép forrása: CH. GÁLL et al: i. m. 20.

⁴² A kép forrása: <https://www.nemzetisport.hu/roplabda/gyaszhunyt-galos-laszlo-eb-ezustermes-roplabdazo-2783317> [2022. 11. 06.]; JUNI: i. m.

Irodalom

- GALLOVITS László–HONFI László–SZÉLES-KOVÁCS Gyula: *Sport A-tól Z-ig*, Dialóg Campus Kiadó, 2011.
- GYÖNGYÖSI Zoltán: *A röplabdázás oktatásának módszertana*. In: Dr. Németh Zsolt (szerk.): *A sportjátékok oktatásának módszertani javaslatai*, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Sporttudományi és Testnevelési Intézet, Pécs, 2015. <http://tamop-sport.ttk.pte.hu/tananyagfejlesztes/sportjatekok-oktatasa/roplabda>
- CH. GÁLL András–GALLAI László–GY. SZABÓ Csilla–JUNI György–LUKÁTS György–NÁDAS Pál–SZABÓ Gábor–VAD Dezső–ZSOLT Róbert: *A magyar röplabdázás 50 éve*, Aréna 2000, 1996.
- F. J.: *Nincsenek létesítményeink, de vannak eredményeink*, Petőfi Népe, 1961. február 1. 16. évf. 27. szám
- JUNI György: *Röplabda Almanach 1946-1986*, Sportpropaganda, Bp., 1986.
- MAYER János–GERGELY Gyula: *Gálos László (1933-2020) emlékére*, Bajai Honpolgár, 2020. október, XXXI. évfolyam 10. (359.) szám
- SCHMIDT Lajos: *Testnevelés és sport*. In: BÁLINT László (szerk.): *A bajai III. Béla Gimnázium jubileumi évkönyve 1757–1982*, III. Béla Gimnázium Igazgatósága, Baja, 1982. 205–216.
- ZALAVÁRI László: „*Ha valaki mindent szeret, semmiben sem ér el komolyabb eredményt...*” *Schmidt Lajossal tornászműtről, tanári és edzői pályafutásról*, Bajai Honpolgár, 2018. január-február, XXIX. évfolyam 1–2. (326–327.) szám

Internetes hivatkozások

- <https://www.volleyhall.org/history-of-volleyball.html>
- <https://www.fivb.com/en/thefivb/structure>
- https://hunvolley.hu/?page_id=8371
- <https://roplabda.ute.hu/hirek/ELHUNYT-GALOS-LASZLO--4948>
- <http://olimpia.hu/champdata/details/id/26436/>
- <http://olimpia.hu/champdata/details/id/23832/>
- <https://hunvolley.hu/?p=24087>
- <https://hunvolley.hu/?p=34925>
- <https://www.nemzetisport.hu/roplabda/gyasz-elhunyt-galos-laszlo-eb-ezustermes-roplabdazo-2783317>

Abstract**THE GOLDEN AGE OF VOLLEYBALL IN BAJA
DEFINING PERSONALITIES OF THE PERIOD I.**

After briefly presenting the circumstances of the birth of volleyball and the international development of the sport, the study outlines its emergence and spread in Hungary. In the following, the focus will be on the short period of volleyball in the city of Baja, in which it gained a national reputation. During this short term, the Béla III. High School almost nonstop brought out the talents of the sport at a level that they became pillar members of the Hungarian men's national team.

In the first part of the study, the significant results of the careers of three players (László Gálos, Dr. Ferenc Tüske and Dr. Csaba Lantos) are briefly described. Their common feature is that they got acquainted with the sport in Baja and all three of them participated in the only Olympics in the history of the Hungarian volleyball sport.